

442

Besluit van 10 september 1984, houdende afwijkingen van het bepaalde in de Wet medezeggenschap onderwijs (Besluit medezeggenschap onderwijs)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, drs. G. van Leijenhorst, mede namens Onze Minister van Landbouw en Visserij van 1 mei 1984, nr. 5171/1156, centrale directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 17, tweede lid, van de Wet medezeggenschap onderwijs (Stb. 1981, 778);

De Onderwijsraad gehoord (advies van 15 juli 1983, O.R. 544 Alg.);

De Raad van State gehoord (advies van 20 juli 1984, no. W05.84.0261/14.4.28);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen, drs. G. van Leijenhorst, mede namens Onze Minister van Landbouw en Visserij, van 24 augustus 1984, nr. 5535/1156, centrale directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Paragraaf A. Algemene bepalingen

Artikel A-1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen en, voor wat betreft het landbouwonderwijs, Onze Minister van Landbouw en Visserij;
- b. de wet: de Wet medezeggenschap onderwijs (Stb. 1981, 778);
- c. de medezeggenschapsraad: de raad, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de wet;
- d. de voorlopige medezeggenschapsraad: de raad, bedoeld in artikel 24 van de wet;
- e. het medezeggenschapsreglement: het reglement, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de wet;
- f. het bevoegd gezag: voor wat betreft
  - 1° een rijkschool: Onze minister;
  - 2° een gemeentelijke school: het college van burgemeester en wethouders, voor zover de raad niet anders bepaalt, en, indien de raad dit wenselijk oordeelt, met inachtneming van door hem te stellen regelen;
  - 3° een bijzondere school: het schoolbestuur.

Paragraaf B. Zeer kleine scholen voor kleuteronderwijs of gewoon lager onderwijs

Artikel B-1

In afwijking van de wet voor wat betreft de artikelen 4, tweede, derde en tiende lid, en 24, tweede lid, gelden de bepalingen van deze paragraaf voor die scholen voor kleuteronderwijs en die scholen voor gewoon lager onderwijs, waar de schoolleider de enige aan de school verbonden leidster onderscheidenlijk onderwijzer is.

Artikel B-2

1. Het aantal leden van de medezeggenschapsraad bedraagt aan een school als bedoeld in artikel B-1 ten hoogste 3 leden.
2. De medezeggenschapsraad bestaat uit:
  - a. de schoolleider;
  - b. een lid dat uit en door de ouders wordt gekozen; en indien het medezeggenschapsreglement dit bepaalt, uit
  - c. een lid dat wordt gekozen overeenkomstig het bepaalde in artikel 4, zesde lid, van de wet.
3. Het medezeggenschapsreglement kan niet bepalen dat het tot de taak van de schoolleider behoort om namens het bevoegd gezag de besprekingen met de medezeggenschapsraad te voeren, bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de wet.

Artikel B-3

De voorlopige medezeggenschapsraad aan een school als bedoeld in artikel B-1 bestaat uit de schoolleider en een lid dat uit en door de ouders wordt gekozen.

Artikel B-4

Indien op het moment van inwerkingtreding van dit besluit aan een school als bedoeld in artikel B-1 geen medezeggenschapsraad of voorlopige medezeggenschapsraad is verbonden in overeenstemming met het bepaalde in de artikelen B-2 en B-3, wordt binnen drie maanden een voorlopige medezeggenschapsraad gekozen.

Paragraaf C. Groepen van scholen voor kleuteronderwijs en gewoon lager onderwijs

Artikel C-1

In afwijking van de wet voor wat betreft artikel 4, eerste en zevende lid, gelden de bepalingen van deze paragraaf in die gevallen, waarin een of meer scholen voor kleuteronderwijs en een of meer scholen voor gewoon lager onderwijs door hetzelfde bevoegd gezag in stand worden gehouden en samenwerken, of zullen gaan samenwerken met het oog op de vorming van een school voor basisonderwijs als bedoeld in de Wet op het basisonderwijs (Stb. 1984, 2).

Artikel C-2

1. In een geval als bedoeld in artikel C-1 kan het bevoegd gezag een medezeggenschapsraad instellen voor de groep van scholen, indien dit overeenstemt met de wens van ten minste twee derden zowel van het personeel van elk van de desbetreffende scholen als van de ouders van de leerlingen van elk van de desbetreffende scholen.

2. Bij de berekening van het aantal leden van de medezeggenschapsraad wordt uitgegaan van het gezamenlijk aantal leerlingen van de desbetreffende scholen, met dien verstande dat het aantal leden in elk geval het dubbele van het aantal scholen bedraagt.

3. In elk van de delen van de medezeggenschapsraad, die ingevolge artikel 4, derde lid onder a en b, van de wet worden gekozen, wordt ten minste een lid uit elk van de desbetreffende scholen gekozen.

4. De schoolleider van elk van de desbetreffende scholen heeft, met adviserende stem, mede zitting in de medezeggenschapsraad, indien hij niet tot lid daarvan is gekozen.

Artikel C-3

Artikel C-2 is van overeenkomstige toepassing op de voorlopige medezeggenschapsraad.

Paragraaf D. Cursussen voor voortgezet onderwijs van geringe omvang

Artikel D-1

In afwijking van de wet voor wat betreft de artikelen 4, tweede tot en met zesde lid, en 24, tweede lid, gelden de bepalingen van deze paragraaf voor die cursussen voor voortgezet onderwijs, waarvan de cursusduur minder dan één jaar bedraagt en waaraan per leerling per week gedurende minder dan 7 lesuren onderwijs wordt gegeven.

Artikel D-2

1. Het aantal leden van de medezeggenschapsraad bedraagt aan een cursus als bedoeld in artikel D-1 met minder dan 250 leerlingen ten hoogste 3 leden, met 250 tot 750 leerlingen ten hoogste 5 leden, met 750 tot 1250 leerlingen ten hoogste 7 leden en met 1250 of meer leerlingen ten hoogste 9 leden.

2. De medezeggenschapsraad bestaat uit leden die uit en door het personeel worden gekozen.

Artikel D-3

Het aantal leden van de voorlopige medezeggenschapsraad bedraagt aan een cursus als bedoeld in artikel D-1 met minder dan 250 leerlingen 2 leden, met 250 tot 750 leerlingen 4 leden, met 750 tot 1250 leerlingen 6 leden en met 1250 of meer leerlingen 8 leden. Artikel D-2, tweede lid is van overeenkomstige toepassing.

Artikel D-4

Indien op het moment van inwerkingtreding van dit besluit aan een cursus als bedoeld in artikel D-1 geen medezeggenschapsraad of voorlopige medezeggenschapsraad is verbonden in overeenstemming met het bepaalde in de artikelen D-2 en D-3, wordt binnen drie maanden een voorlopige medezeggenschapsraad gekozen.

Paragraaf E. Groepen van cursussen en groepen van een school en een of meer cursussen

Artikel E-1

In afwijking van de wet voor wat betreft artikel 4, eerste en achtste lid, gelden de bepalingen van deze paragraaf voor die gevallen, waarin meer cursussen voor voortgezet onderwijs, die geen organisatorische eenheid vormen, door hetzelfde bevoegd gezag in stand worden gehouden, dan

wel een bevoegd gezag een school en een of meer daaraan verbonden cursussen in stand houdt.

Artikel E-2

1. In een geval als bedoeld in artikel E-1 kan het bevoegd gezag een medezeggenschapsraad instellen voor een of meer groepen van cursussen en, onderscheidenlijk of, voor een of meer cursussen afzonderlijk, dan wel voor een groep van een school en een of meer cursussen.

2. Indien het bevoegd gezag een medezeggenschapsraad instelt voor een groep van cursussen, dan wel voor een groep van een school en een of meer cursussen, wordt bij de berekening van het aantal leden van de medezeggenschapsraad uitgegaan van het gezamenlijk aantal leerlingen van de desbetreffende cursussen, onderscheidenlijk school en cursus dan wel cursussen.

3. Indien het bevoegd gezag een medezeggenschapsraad instelt voor een groep van cursussen, dan wel voor een groep van een school en een of meer cursussen kan de verkiezing van de leden van de medezeggenschapsraad plaatsvinden volgens een stelsel, waarin de desbetreffende cursussen, onderscheidenlijk school en cursus dan wel cursussen evenredig zijn vertegenwoordigd.

Artikel E-3

Artikel E-2 is van overeenkomstige toepassing op de voorlopige medezeggenschapsraad.

Paragraaf Z. Slotbepalingen

Artikel Z-1

Indien bijzondere omstandigheden een goede toepassing van een of meer van de onderdelen van dit besluit in een school of in een aantal scholen die door hetzelfde bevoegd gezag in stand worden gehouden, in de weg staan, kan Onze minister, de Onderwijsraad gehoord, op verzoek van het bevoegd gezag toestaan, dat voor wat betreft een of meer onderdelen op door hem aangegeven wijze wordt afgeweken van het bepaalde in dit besluit.

Artikel Z-2

Dit besluit kan worden aangehaald als «Besluit medezeggenschap onderwijs».

Artikel Z-3

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zullen worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 10 september 1984

Beatrix

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
G. van Leijenhorst

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

Uitgegeven de elfde oktober 1984

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

De Wet medezeggenschap onderwijs (WMO) beoogt slechts basisbepalingen te geven omtrent de medezeggenschap van het personeel, de ouders en de leerlingen binnen de scholen voor kleuter-, lager en voortgezet onderwijs. De wet laat derhalve veel ruimte voor de eigen invulling door de scholen. Vanwege de grote veelvormigheid van het onderwijs dat onder de reikwijdte van de wet valt, is echter in enkele bijzondere gevallen afwijking van een of meer basisbepalingen geboden. De basis voor zo'n afwijking is neergelegd in artikel 17 van de WMO. Een afwijking kan worden toegestaan, indien bijzondere omstandigheden een goede toepassing van een of meer onderdelen van de wet in de weg staan. Het eerste lid van artikel 17 betreft bijzondere omstandigheden in individuele gevallen, in een school of in een aantal scholen uitgaande van hetzelfde bevoegd gezag. Het tweede lid heeft betrekking op bijzondere omstandigheden aan een categorie van scholen. In het eerste geval wordt omtrent de afwijking besloten door de minister, in het tweede geval wordt de afwijking geregeld bij algemene maatregel van bestuur. Voor beide gevallen geldt dat tevens wordt aangegeven welke andere regels komen in de plaats van de onderdelen van de wet, waarvan wordt afgeweken. Daarbij gaat het in beginsel om vervangende regels, niet om nadere regels van een meer gedetailleerd karakter dan de basisbepalingen van de wet zelf.

De WMO is op 1 februari 1982 in werking getreden. Sindsdien heeft de minister reeds vele malen artikel 17, eerste lid, WMO toegepast. Soms heeft hij daarbij meegedeeld vooruit te lopen op de uitvoering van het tweede lid, bijvoorbeeld in zijn circulaire C 820162, BO/KL 657.534, van 1 juni 1982 ten behoeve van te kleine scholen voor kleuter- of gewoon lager onderwijs (eenmansscholen) en van koppels van scholen voor kleuter- en gewoon lager onderwijs. Met het onderhavige besluit wordt thans daadwerkelijk uitvoering gegeven aan artikel 17, tweede lid, WMO ten behoeve van enkele categorieën van scholen, waar bijzondere omstandigheden een goede toepassing van een of meer onderdelen van de wet in de weg staan.

Het ligt in de bedoeling dat er, ook in de toekomst, sprake zal zijn van slechts één Besluit ex artikel 17, tweede lid, WMO. Dit bevordert de overzichtelijkheid, waaraan in het bijzonder behoefte zal bestaan in die gevallen dat verschillende bijzondere omstandigheden tegelijk aanwezig zijn. Er is daarom gekozen voor de volgende opzet: een indeling van het besluit in een aantal paragrafen, waarvan de eerste paragraaf algemene bepalingen en de laatste slotbepalingen bevat, en waarvan de tussengelegen paragrafen telkens een bijzondere omstandigheid die aanleiding voor afwijking vormt, behandelen. Omdat thans nog niet volledig kan worden overzien hoeveel tussengelegen paragrafen uiteindelijk nodig zullen zijn, worden de achtereenvolgende paragrafen aangeduid met een letter, met dien verstande dat de slotparagraaf wordt gesierd met de letter Z. De nummering van de afzonderlijke artikelen is in dit verband niet doorlopend, maar vindt plaats per paragraaf.

De structuur van elk van de tussengelegen paragrafen is in beginsel dezelfde. Ook dit bevordert de overzichtelijkheid. In het eerste artikel wordt telkens bepaald op welke onderdelen van de wet de afwijking betrekking heeft en ten behoeve van welke categorie van scholen wordt afgeweken. Daarna volgen een of meer artikelen die de vervangende regels bevatten. Ten slotte volgt, zo nodig, een bepaling van overgangsrecht.

Paragraaf A

Het enige artikel van deze paragraaf bevat enkele begripsbepalingen die – uiteraard – aansluiten bij de begrippen van de WMO. Niet alle in de WMO gehanteerde begrippen worden hier omschreven. Het spreekt echter vanzelf, dat met dergelijke begrippen, wanneer zij in dit besluit worden gebruikt, hetzelfde wordt bedoeld als in de WMO, voor zover niet anders blijkt.

Paragraaf B

De eerste van de tussengelegen paragrafen betreft de zeer kleine scholen voor kleuter- of gewoon lager onderwijs (eenmansscholen), waar de schoolleider het enige lid van het onderwijzend personeel is. In deze bijzondere omstandigheid ligt het voor de hand dat het personeelsdeel van de medezeggenschapsraad bestaat uit de schoolleider. Omdat de wet uitgaat van gelijkheid in aantallen tussen het personeelsdeel en het ouder-/leerlingendeel, vloeit daaruit voort dat ook het ouder-/leerlingendeel bestaat uit één persoon, en wel gekozen uit en door de ouders (zie artikel 4, vijfde lid onder a, WMO). In verband daarmee kan de medezeggenschapsraad ten hoogste 3 leden tellen en telt de voorlopige medezeggenschapsraad 2 leden.

In deze omstandigheid is het onjuist dat de schoolleider namens het bevoegd gezag besprekingen voert met de medezeggenschapsraad. Daarom kan artikel 4, tiende lid, van de wet hier niet werken.

Het vorenstaande is in overeenstemming met eerdergenoemde circulaire van 1 juni 1982. Er is echter het volgende verschil. De circulaire biedt een mogelijkheid, waarvan de school gebruik kan maken of niet. Dit besluit geeft thans terzake een voorschrift, waaraan alle eenmansscholen zich moeten houden. (De laatste paragraaf bevat overigens de mogelijkheid tot individuele afwijking, bij voorbeeld in de omstandigheid dat de schoolleider tevens deel uitmaakt van het bevoegd gezag). Voor wat het overgangsrecht betreft, wordt voorgeschreven dat – indien er op het tijdstip van de inwerkingtreding om welke reden dan ook geen (voorlopige) medezeggenschapsraad is overeenkomstig de vervangende regels van deze paragraaf – dan binnen 3 maanden een voorlopige medezeggenschapsraad wordt gekozen (dat wil in feite zeggen: de ene ouder). Vervolgens gelden dan de maximumtermijnen van artikel 24, vijfde lid, van de wet voor de indiening van het concept-medezeggenschapsreglement en voor de beslissing daarover. Voor scholen die gebruik hebben gemaakt van de in genoemde circulaire vermelde afwijkingsmogelijkheid speelt deze overgangsbepaling niet.

Paragraaf C

De onderhavige paragraaf heeft betrekking op groepen van scholen voor kleuteronderwijs en gewoon lager onderwijs, die uitgaan van hetzelfde bevoegd gezag en die samenwerken of dat zullen gaan doen met het oog op de vorming van een school voor basisonderwijs. In deze bijzondere omstandigheid is het gewenst dat voor deze samenwerkende scholen één medezeggenschapsraad kan worden ingesteld in plaats van een afzonderlijke raad voor elk van de betrokken scholen. Als voorwaarde wordt echter – evenals in bovengenoemde circulaire van 1 juni 1982 – gesteld, dat dit overeenstemt met de wens van ten minste tweederde van de personeelsgeleding en van de oudergeleding per afzonderlijke school. Deze afwijking dient dus duidelijk gedragen te worden door alle of nagenoeg alle betrokkenen. Met betrekking tot de samenstelling van de raad was in het om advies voorgelegde ontwerp-besluit voorgeschreven dat daarin ten minste een personeelslid van een kleuterschool, een ouder van een leerling van een kleuterschool, een personeelslid van een lagere school en een ouder van een leerling van een lagere school worden gekozen. Daarmee zijn dus 4 zetels bezet, alle zetels van de voorlopige raad, indien het totaal aantal leerlingen minder dan 250 bedraagt. Zouden er meer dan 4 zetels zijn te verdelen, dan zou het aan de scholen zijn om dit vorm te geven. Voor deze constructie was gekozen om met inachtneming van de wettelijke getalsnormen een evenwichtige vertegenwoordiging in de medezeggenschapsraad mogelijk te maken van de beide schooltypen: kleuterschool en lagere school, indien van meer dan twee scholen sprake is. De ontvangen adviezen keren zich echter vrijwel alle tegen een dergelijke oplossing en pleiten ervoor om te bepalen dat uit elke school een personeelslid en een ouderlid

in de raad worden gekozen, waarbij dan afgeweken moet kunnen worden van de wettelijke getalsnormen. Kennelijk wordt de onevenwichtigheid die daarvan het gevolg kan zijn minder bezwaarlijk gevonden dan de mogelijkheid dat een of meer scholen het zonder «eigen leden» in de medezeggenschapsraad moeten stellen. De ondergetekenden hebben de ontvangen adviezen gevolgd met als belangrijke overweging dat een gezamenlijke raad met per school twee leden alleen mogelijk is indien dit overeenkomt met de wens van twee derden van het personeel en van de ouders van elk der betrokken scholen.

Heeft een dergelijke meerderheid bezwaren tegen een gezamenlijke raad vanwege bijvoorbeeld onevenwichtigheid in de getalsverhoudingen, dan komt de raad niet tot stand en moet elke school een eigen raad kiezen. De schoolleiders kunnen – als personeelslid – gekozen worden tot lid van de raad. Wanneer dat niet gebeurt, hebben zij zonder meer met adviserende stem zitting in de raad.

Voorts zij hier nog het volgende opgemerkt. In enkele van de ontvangen adviezen wordt ervoor gepleit, instelling van een (voorlopige) raad ook mogelijk te maken voor een koppel, bestaande uit een school en de dependance van een andere, onder hetzelfde bevoegd gezag staande school, die zich voorbereiden op integratie tot basisschool.

De ondergetekenden hebben de indruk dat slechts in enkele gevallen behoefte bestaat aan een dergelijke constructie. Zij zien dan ook geen aanleiding voor een algemene afwijking op dit punt. Eventuele individuele verzoeken om afwijking op grond van artikel 17, eerste lid, zullen zij evenwel positief benaderen. Ter voorkoming van misverstanden merken de ondergetekenden ten slotte nog op, dat scholen die gebruik hebben gemaakt van de in meergenoemde circulaire van 1 juni 1982 neergelegde afwijkmogelijkheid, niet onderworpen zijn aan de bepalingen van deze paragraaf. De toegestane afwijkingen, die berusten op artikel 17, eerste lid, van de wet, gelden namelijk voor zolang de desbetreffende scholenkoppels zullen bestaan.

Paragraaf D

Deze paragraaf betreft cursussen van geringe omvang, nader omschreven als cursussen die èn een cursusduur van minder dan één jaar hebben èn per week per leerling minder dan 7 lessen kennen. Zoals bekend is, bevat de WMO in artikel 16 een aparte bepaling omtrent de toepassing van de wet op cursussen. De minister bepaalt, op welke cursussen voor voortgezet onderwijs de voorschriften van de wet niet van toepassing zijn. Artikel 16 is in de WMO opgenomen, omdat het niet doelmatig en zinvol leek om de in de wet voorgeschreven medezeggenschapsstructuur ook te laten gelden voor vormen van onderwijs die in vergelijking met het gewone schoolonderwijs van zeer geringe omvang zijn. Daarbij werd niet zozeer gedacht aan zeer kleine aantallen leerlingen, maar vooral aan kortstondige onderwijsactiviteiten, die enerzijds te kort duren om een en ander volgens de voorschriften van de wet doelmatig te kunnen organiseren en effectief te kunnen laten functioneren, en waarbij anderzijds op grond van het zeer geringe tijdsbeslag voor de leerlingen in het algemeen slechts een geringe mate van betrokkenheid mag worden verondersteld.

In overeenstemming met deze overwegingen van de wetgever lag het aanvankelijk in het voornemen om op de hier bedoelde cursussen artikel 16 van de wet toe te passen. Behandeling van dit voornemen in het Georganiseerd Overleg heeft echter geleid tot de beslissing om toch ten behoeve van het personeel van deze cursussen een op de wet gebaseerde vorm van medezeggenschap te handhaven. Het personeel immers is in het algemeen intensiever betrokken dan de afzonderlijke leerlingen, in het bijzonder wanneer het is verbonden aan meer gelijktijdig of achtereenvolgens te verzorgen cursussen. Welnu, de WMO biedt een mogelijkheid daartoe in artikel 17, tweede lid. De afwijking die voor deze cursussen zal gelden, is dat de medezeggenschapsraad niet is samengesteld uit een personeelsdeel,

een leerlingendeel en eventuele buitenleden, maar uitsluitend bestaat uit het personeelsdeel. De in de wet aangegeven maxima voor de aantallen leden van de raad worden daarom gehalveerd en de leden worden allen uit en door het personeel gekozen. Mutatis mutandis geldt hetzelfde voor de samenstelling van de voorlopige medezeggenschapsraad. De regeling maakt het derhalve onmogelijk dat cursisten zitting krijgen in de medezeggenschapsraad. Daartegen wordt in de meeste van de ontvangen adviezen bezwaar gemaakt. De betreffende adviesorganisaties zijn van mening dat althans de mogelijkheid tot cursistenparticipatie open moet blijven.

De ondergetekenden merken naar aanleiding hiervan op, dat de organisatielasten die gemoeid zijn met het te allen tijde openhouden van de mogelijkheid tot cursistenparticipatie in de medezeggenschapsraad, in een redelijke verhouding moeten staan tot de mate waarin naar verwachting gebruik zal worden gemaakt van die mogelijkheid. De wet laat voor een dergelijke afweging uitdrukkelijk ruimte, gelet op artikel 16. Daar nu de betrokkenheid van cursisten uiterst gering zal zijn, is het ondoelmatig om te kiezen voor een regeling die situaties mogelijk maakt waarin de medezeggenschapsraad structureel met cursistenvacatures werkt en het bevoegd gezag telkens bij het begin van een volgende korte cursus moet nagaan of de cursisten (voldoende) belangstelling hebben voor medezeggenschap. Daarom is gekozen voor een eenduidige, heldere regeling zonder cursisten-deelneming.

In verband met de samenstelling van de medezeggenschapsraad voor de in deze paragraaf bedoelde cursussen moet ook op paragraaf E worden gewezen. Ook voor deze cursussen bestaat de mogelijkheid om één raad voor een groep van cursussen in te stellen.

Paragraaf E

De onderhavige paragraaf bevat afwijkingsmogelijkheden voor twee soorten van gevallen:

- a. het geval dat een bevoegd gezag meer dan één cursus voor voortgezet onderwijs in stand houdt, zonder dat deze cursussen een organisatorische eenheid vormen;
- b. het geval dat een bevoegd gezag een school alsmede een of meer aan die school verbonden cursussen in stand houdt.

Voor een goede toepassing van de wet is het niet in alle gevallen gewenst om een medezeggenschapsraad in te stellen voor elke afzonderlijke cursus. Vaak zal het doelmatiger zijn om een aantal cursussen of een school en daaraan verbonden cursussen te combineren en daarvoor één raad in te stellen. Noodzakelijke voorwaarde is uiteraard dat zij uitgaan van hetzelfde bevoegd gezag. De onderhavige paragraaf bevat afwijkingsmogelijkheden voor cursussen die onder één bevoegd gezag vallen zonder dat ze in een organisatorische eenheid zijn opgenomen. Deze paragraaf betreft niet de zogenaamde conglomeraten van cursussen (cursusgemeenschappen), zoals streekscholen. Deze vormen een organisatorische eenheid onder één leiding en onder één bevoegd gezag. Het begrip «school» in artikel 1 van de wet wordt zodanig geïnterpreteerd, dat daaronder ook conglomeraten als hiervoor bedoeld worden begrepen.

Een combinatie van een school en één of meer cursussen echter die een organisatorische eenheid vormt, kan niet op dezelfde wijze als één school worden beschouwd. Van geval tot geval kan de binding tussen school en cursus verschillen. Door niettemin dergelijke combinaties generaal als één school te beschouwen zou de mogelijkheid zijn afgesneden om, indien nodig en gewenst, voor één of meer aan een school verbonden cursussen een eigen raad te kiezen. De betrokken paragraaf nu gaat niet verder dan het bieden van ruimte voor een pragmatische oplossing. Bij de verkiezing van een gezamenlijke raad kan een stelsel worden gehanteerd dat een evenredige vertegenwoordiging garandeert.

Paragraaf Z

Paragraaf Z bevat de slotbepalingen van dit besluit. Van belang is vooral het eerste artikel. Dit bevat de mogelijkheid dat de minister in individuele gevallen weer afwijking toestaat van de vervangende regels die generaal in dit besluit voor een categorie van scholen worden gegeven. Om daarvoor in aanmerking te kunnen komen, moet men dus eerst onder die vervangende regels vallen. Het is niet te verwachten dat dergelijke uitzonderingen op uitzonderingen vaak zullen worden gemaakt. Maar soms zal het noodzakelijk zijn. Zo is in de toelichting op paragraaf B al gewezen op het zeer bijzondere geval dat het enige personeelslid van een eenmansschool ook deel uitmaakt van het bevoegd gezag.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
G. van Leijenhorst

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks